

nyilvános ismétléseket tartottak, amelyeken az egész tanítás tudományát összefoglalt formában adták elő. Néha egy ilyen 'ismétlés' egy hétig vagy egy hónapig is tartott. Ezeknek az 'ismétléseknek' köszönhetően azok az emberek, akik végigmentek ezen a tanfolyamon, nem veszítették el kapcsolatukat az iskolával, és mindent megőriztek emlékezetükben, amit tanultak. Néha nagyon messziről jöttek, hogy részt vegyenek az 'ismétléseken' és az iskolához való tartozás érzésével megerősítve mentek el. Voltak az évben különleges napok, amikor a különösen teljes 'ismétlések' kiemelkedő ünnepekkel együtt játszódtak le - és ezeknek a napoknak maguknak is szimbolikus jelentése volt.

Ezek az 'ismétlő iskolák' voltak a modelljei a keresztény templomoknak. A keresztény templomokban az istentiszteletek formája majdnem teljesen a világmindenségre és az emberre vonatkozó tudomány ismétlési ciklusát fejezi ki. Az egyéni imák, a himnuszok, a válaszok; mindennek megvolt a saját értelme ezekben az ismétlésekben, ugyanúgy, mint az ünnepeknek és a vallási szimbólumoknak bár ezek értelmét már rég elfelejtették."

Ezután G. nagyon sok érdekes magyarázatot adott az ortodox liturgia különböző részeire. Sajnos akkor ezt senki sem jegyezte fel, és nem akarom emlékezetből összeállítani.

SARLÓ CSABA

GYURKA BÁCSIRA EMLÉKEZVE – AVAGY KETTŐT ELŐRE, KETTŐT HÁTRA

Gyurka bácsi Jézust követő közösségnek hozta létre a Bokort, annyira hogy álma egy együtt élő jézusi közösség megteremtése volt. Elveihez legnagyobb üldöztetései idején is hű marad, és később se rettent meg a várható újabb támadásoktól.

Miután felismerte, hiába tanulmányozzuk az evangéliumokat, nem leszünk Jézus követők, ha a Jézus Istenével ellentétes Istent is hisszük, megtette a szükséges két lépést, megírta és megjelentette, ott ahol lehetősége volt rá, "Az Ószövetség nem Isten ígéje" írását és a „Merre ne menjek” című könyvét.

Megírta a rövid írást, mert úgy gondolta, hogy „*e hagyomány hatására rendre úgy gondolkodunk, ahogyan Jézus Istenem nem gondolkodik.*” és „*amíg van Ószövetség Jézus táborában, addig naponta tanuljuk az Írásból nemcsak azt, hogy légy jó, hanem azt is, hogy légy tolvaj és rabló és légy tömeggyilkos.*”

Ezt az hitét igyekezett kitörölni a 2012-es emlékmise elmélkedése.

Nem a megfakult személyes emlékek, hanem a megemlékező összefoglalása alapján teszek észrevételeket, mivel a megemlékezés teljes szövegét 2012-ben nem közölte a Koinónia

„*Az evangélium utáni elmélkedés három témát érintett: 1. Jézus élete végéig – még a szentmise alapításában is – megőrizte zsidó identitását. Honnan van, hogy oly sokan idegenkednek ettől a múlttól és hagyománytól? A gyökértelen közösséget könnyen elfújja a szél...*”

Két állítást vizsgállok. Csak olyan szerzőkre hivatkozok, akik épp ésszel nem rekeszthetők ki, különféle anti bélyegekkkel.

Az első:

Jézus élete végéig – még a szentmise alapításában is – megőrizte zsidó identitását.

Joseph Klausner: Jézus című könyvéből idézek.

A szentmisével kapcsolatban:

„*De semmiesetre se tételezhető fel, hogy Jézus azt mondja követőinek: vegyétek, egyétek, ez az én testem; ... ez az én vérem, az új szövetségnek vére, amely sokakért kiontatik bűnöknek bocsánatára. (Mt. 26.26-28). A vér ivására való felszólítás, ha csak képletesen is, az egyszerű galileai zsidókban iszonyatot ébresztett volna.*”

De ha nem egyszerű galileai zsidók a tanítványok, hanem tanult júdaiak, akkor nem szétfutnak, hanem megkövezi Jézus mert ismerik a törvényüket (Lev 7. 26-27)

„*Bárhol laktok is, ne egyetek a vérből, sem a szárnyasokéból, sem a marhákéból. Aki a vért elfogyasztja, bárki is, ki kell irtani népéből.*”

Szeretném, ha valaki megmagyarázná, hogy lehet ez a Jézusi "vérem" felajánlás zsidó gyökerű.

És az identitással kapcsolatban:

„*Jézus Isten-fogalmában még egy elfogathatatlan elem volt a zsidóság számára. Jézus meghagyta tanítványainak, hogy szeressék ellenségeiket, csak úgy, mint barátaikat, mert: 'Isten is felragyogtatja a maga napvilágát gonoszak és jók fölött egyaránt.' ...*

Isten szemében mindenki egyaránt 'egészséges': bűnösök és büntelének, jók és rosszak, igazak és vétkesek – mindannyian egyformák Isten előtt. Isten tehát nem az igazságnak, hanem a szeretetnek istene. Az Ő szemében mindenki jó. Nem az ítélet istene Ő, vagy más szavakkal: nem a történelem istene!

... a zsidó felfogás lényege: a bűnösök nem érdemlik meg a napfényt. A zsidóság nagyrabecsüli a megtért bűnösöket, a Talmud nagyjai gyönyörű mondásokban szólnak a megtérés erejéről és vallják, hogy 'a megtért bűnösök a gáncstalanul igaznak is föltette állnak.' De azok a bűnösök, akik nem bűnbánóak, feldűlják a világot, megtörik az erkölcsi és természeti világregdet. Ha nincs igazság ezen a világon – nem érdemli meg, hogy fennmaradjon, napjával, holdjával, csillagaival és

megbonthatatlan természeti törvényeivel. Isten jóságos, de igazságos is' könyörületes ő és irgalmas' hosszantűró és nagy a jósága, de' büntetlenül se hagy'. És ezért szólítják a zsidók Istent kettős néven: 'Atyánk Királyunk', mert Isten nemcsak' irgalmas atya', hanem' az ítélet ura is', a társadalmi igazságszolgáltatásnak, a nemzetek békéjének, a történelem ítélőszékének Istene.

Jézus Isten-fogalma mindennek merő ellentéte. Bármilyen magasrendű is az ő Isten-fogalma az egyén erkölcs-szemponyjából: az egyetemesség számára összeomlást és káoszt jelent. Ő nem vallja már azt, hogy a világtörténelem – örök ítélkezés. Ezt a felfogást a zsidóság semmi körülmények között sem tehette magáévá."

A második:

A múlt, a hagyományok és a gyökerek.

Israel Finkelstein és Neil Asher Siberman: Biblia és régészet – Az ókori Izrael történelmének két arca című könyvben ezeket írja. A könyvből nem idézek a kiadó tiltása miatt, de bárki ellenőrizheti állításaimat, mert a könyv kölcsönözhető és megvásárolható is.

A könyv írása idején Finkelstein a Tel-avivi Egyetem Sonia és Marco Nadler Intézetének igazgatója, a Tel Megiddó-i ásatások egyik vezetője. A másik vezető – Baruch Halpern a Pennsylvanai Állami Egyetem professzora – így méltatja a könyvet: Az elmúlt ötven év legmélyebb szintézise, újrirja Izrael történelmét és megmagyarázza, miért, hogyan és mikor írták át Júda királyai a történelmet saját ideológiai és politikai céljaik érdekében. A régészet első lépése a bibliatörténet születése felé.

És amiről a könyv ír:

A héber Biblia az emberi fantázia remekműve. A szerzők megállapítják, hogy a leghíresebb bibliai történetek némelyike sohasem történt meg (pl. az egyiptomi kivonulás), számos eseménye nem abban a korban vagy nem úgy történt meg, alapjuk részben népi emlékezet, hősköltemény, legenda melyekből az i.e. VII. századi alkotók zseniálisan nemzeti eposzt szőttek. Ez segítette Júda maroknyi népét, hogy megmaradjon a környező birodalmak fojtogató gyűrűje ellenében. Ezt a tettet a szerzőpáros, nagyon helyesen, igen nagyra értékeli.

Mi is tanulhatnánk belőle. Mit is?

Amit Gyurka bácsi tanult, és amiért megírta "Az Ószövetség nem Isten igéje" írását.

Vagyis a más nemzeti eposzának mantrázása nem segít rajtunk. Hiába oltjuk szőlővesszőnket olajfába, az akkor is csak olajbogyót terem majd. De Gyurka bácsi nagyon helyesen, nem a saját nemzeti eposzainkat ajánlotta a júdai eposzok helyett, mert tisztán látta, hogy azok is tele vannak a fennmaradás érdekében végrehajtott pusztításokkal, hanem olyan írásokat javasolt, amelyek

rámimelnek Jézus tanítására. Jézus pedig arra biztat, hogy lépünk túl a gyűlöleten és pusztításon.

Mt 5.43 - 45

Hallottátok a parancsot: Szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet.

Én pedig azt mondom nektek, szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért!

Így lesztek fiaai mennyei Atyátoknak, aki fölkelte napját jókra is, gonoszokra is, esőt ad igazaknak is, bűnösöknek is.

Mindezek alapján nem tudom, hogy milyen valós gyökerek találhatóak a bibliai hagyományokban, melyek segíthetnének, hogy ne fújjon a szél szanaszét minket.

Én nem látok semmi mást, mint egy lépést vissza Gyurka bácsitól.

A második visszalépés a 2012. december 26-i BTV ajánlóban olvasható.

„Kedves BTV-Nézők!

Nagyon tanulságosak a mai olvasmányok. Az emberi fejlődés két irányát mutatják be. Nem mindegy, hogy melyik irányt választjuk.

Az egyik fejlődési irány a jóból a rossz felé: ... az emberek nem tudtak ellenállni a bölcsességnek és a Léleknek, amely által István szólt. (ApCsel 6,8-10)

... Azután kihurcolták Istvánt a városon kívülre, és megkövezték.

A másik út, a rosszból a jó irányába: ...A tanúk pedig letették ruháikat egy ifjú lábához, akit Saulnak hívtak... (ApCsel 7,54-59)

Saul szerepet vállal István kivégzésénél, de később elköteleződésének következtében szent Pálként tiszteli őt az Egyház.

...A mai műsorban az egyik ilyen személy, aki mindvégig kitartott Bulányi György. Az ő élet eseményeiből kapunk morzsákat - Gyurka bácsi emlékműsor"

Pál, mint a követendő út. Kár, hogy Gyurka bácsi már megírta a Merre ne menjek című könyvét, aminek szubjektív előszavában ezt írja: „Jézus is mondhatná a mennyben: Győztél Tarzusi... Csakhogy ebbe a győzelmébe belepusztul az emberiség keresztény fele.” Gyurka bácsi szerint a Páli épp a téves út, nem a követendő. Ezt a kérdést annyira fontosnak tartotta, hogy közösségünkben hónapról-hónapra elemeztük, két évig gyűjtötte máshol a véleményeket, majd két év múlva kiadta a javított változatot.

Az ajánlót író közölte akkor valamilyen formában Gyurka bácsival, hogy teljesen eltévedt? Vagy csak újabb keletű ez az irányváltás?

Gyurka bácsi születésének 94. évfordulóján nagyon kérem a Bokor hangadó énekeseit, ha már nem Gyurka bácsi kottájából énekelnek és új daluk disszonáns

Gyurka bácsi énekével, legalább jelezzék ezt, és ne hivatkozzanak közben Gyurka bácsira.

Természetesen nem tartom magam tévedhetetlennek, ezért megtisztel az, aki logikus, szakszerű érvekkel részben, vagy akár egészben megcáfolja írásomat, de a címkeragasztókat kérem, ezúttal kíméljenek.

Mózes és Pál útján lehetetlen Gyurka bácsit követni, mert miután megtapasztalta útjaik járhatatlanságát, letért róluk, és onnantól csak Jézus útját követte.

KIRÁLY IGNÁCZ

ŐSZÜLŐ BOKOR

Ősz van. A levelek színkavalkádja mutatja, hogy ez a zöldülő, virágzó, termést hozó év is lassan véget ér. A Bokor őszhajú csoportjához tartozom. Gyurka bácsi számomra fájdalmat okozó mondata visszahangzik bennem: „Saját temetési menetünkhöz asszisztálunk.” Ha ő ezen azt értette, hogy haldoklik a Bokor, akkor kiáltok: Nem! Ha ő ezen azt értette, hogy egy korszak vége felé közeledünk, és lesz, ami véget ér, meghal, és lesz, ami újjászületik, akkor: Igen! Mi tudjuk, hogy ő az előbbire gondolt. Most letekint reánk, és beláthatja, hogy halála után kilenc évvel, sokak akkori véleményével szemben, élünk és remélünk. A mozgalmakra érvényes életciklusok azonban ránk is jellemzők.

A magyar történelem terhes, sőt vészterhes korszakában áldott állapot jött létre azokban a mélyen hívő papokban, nővérekben és civilekben, akik az akkori agresszív ateista világban Gyurka bácsival elkötelezték magukat a kereszténység megmentésére. Mint egy sikeres oltvány: a rügy életképesen kihajtott. Éltető erőt a katolikus egyház vesszejéből és az ég áldott napjától merített. Felülről és belülről vezérelt rügyfakadás volt. Az ateista erőter mindent megtett, hogy az áldott állapot terhességgé váljon. Mindent megtett, hogy a hajtás elszáradjon, a hívő remény elvetéljen. A teher alatt az ötvenes években nem nőtt a pálma. Elsorvadtak a kisközösségek. A félelem hidege megdermesztette az élet kibontakozását. Nemcsak a pástort és legbensőbb szolgatársait tették hidegre. A látszólag szabadon hagyottakat is sorvasztották: életük és szabadságuk állapotszerű veszélyeztetésével, vagy az együttműködésért ígért kiváltságokkal. Isten csodája volt, hogy hordozták az újjászületés csíráját.

Felengedett a téli fagy, változott a nemzetközi és hazai helyzet. A kicsit kordába terelődött kommunista ateizmus amnesziát, szabadabb mozgásteret engedett. Abból viszont nem engedett, hogy a gyanús elemek számára állandóan jelezze, hogy figyel, követi, ellenőrzi, és ha kell, bünteti őket. Vigyázó szeme a hajtáson volt. Ez azonban nem tudta meggátolni az újra

feléledő kisközösségi élet beindulását. Mintha a történelem igazolni akarta volna, hogy a jézusi kezdeményeket kívülről és mindenki megőlni nem lehet. Belülről és valakikben, tudjuk, hogy sajnos meg lehet ölni. Teher alatt nőtt a hajtás, Bokorra nőtt. A baj azonban alattomosabb lett. A kezdetben életerőt jelentő hordozó ág, a katolikus egyház hierarchiája korábban már majdnem teljesen elzárt csapjából közvetlen ellenségesség, megosztás mérgé áramlott. Ez fájt. Ez nem éltető teher volt, ez méreg volt. Kútmérgezés. Búra alá helyezés volt a megfojtás szándékával. Ez nagyon fájt.

A nemzetközi és hazai helyzet tovább változott. Megszűnt a megszokott és növesztő teher. De nem szűnt meg a mérgező felekezeti légkör. A Bokor szükségszerűen éltető forrásokat keresett. Voltak, akik egyénileg, a helyi plébániákon, karitatív szolgálatokban éltek felekezeti valahová tartozni akarásukat. Voltak, akik hagyták elsorvadni egyházi kapcsolataikat, és inkább civil kezdeményezésekbe kapcsolódtak: nagycsaládos egyesületekbe, szociális munkába, alapítványi szolgálatokba... Felerősödött a belső vita, elgyengült az apostolkodó emberhalászat. Évtizedekig mehetett a belső kavargás. Önértelmezések, belső konfliktuskezelések, döntésképtelen zsinatolások vittek el sok időt, energiát. Mindmáig így megy ez...

Gyümölcsök teremtek és teremnek. Nem mozgalmi, összbokros gyümölcsök, hanem a Bokorhoz tartozó kisközösségek, munkacsoportok, egyének gyümölcsői ezek. Gyurka bácsi álma volt, hogy valami közös életmű is szülessen. Kommuna? Öregek otthona? Iskola? Kollégium? Ez álom maradt, mert karmesterekből nem lehet jó kórust csinálni. Bennünket közösségek vezető szolgálatára barátokoztatott össze, nem kórustagságra. Ma a Bokor egyik ágán alma, másikon körte terem. Baj ez? Hogyan lenne az, hiszen a kertészek is szoktak ilyen oltványokat csinálni, figyelve, hogy azonos természetű alanyokat oltsanak egymásba. Jézus miért ne lehetne ilyen fantáziadús kertészünk? Tény, hogy erőink egyesítésével az egy irányba nézés mellett az egy irányba haladás egyféle gyümölcse jobban kifejlődhetne. A sokféle keresztény közösség majd hozza a maga gyümölcsét, azt, amit mi nem hozunk. A mi dolgunk a magunk jézusi gyümölcsének kifejlesztése és beérése. Vajon mi lenne a mi rendeltetésünk? „Kimentek a tankok, bejöttek a bankok” (Balczó). Jó, hogy azóta is figyeljük az innen-onnan felbukkanó tankokat, és tiltakozunk, hitvallást teszünk az erőszakmentes Jézusról. Lehetséges, hogy mást is észre kellene vennünk ugyanebből a célból? A Mammon bankokban megjelenő világa nekünk és számunkra is természetes, és befér Jézustól tanult adástörvényünkbe is?

Jézus formai örökségét, a kisközösséget már rajtunk kívül is sokan csinálják. Jézus tartalmi örökségéből ki ezt, ki azt igyekszik csinálni. A mi hármasszónánk így együtt csak nálunk van, s ezek közül kiemelkedik a